

Limited Şirket Pay Senedi Satış Kazancında Değer Artış Kazancı Hükümleri Ve Yurtdışındaki Şirketin Türkiye’de Sahip Olduğu Limited Şirket Pay Senedinin İktisap Edilmesi Halinde Kdv Sorumluluğu

Güray ÖĞREDİK
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
MAZARS/DENGE
Vergi Bölümü Kıdemli Müdürü

Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi Ocak 2015 sayısında yayınlanmıştır.

ÖZET

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu ile gerek anonim şirketlerin gerekse limited şirketlerin sermaye payları kanunda “pay senedi” adı altında tanımlanmış bulunmaktadır. Aslında daha doğru bir ifadeyle, eski Türk Ticaret Kanunu’ndan farklı olarak, yeni Kanunla limited şirketlere de esas sermaye payları için de “pay senedi” çıkarabilme imkânı getirilmiştir. Bu yazımızda limited şirketlerin pay senedi çıkartmış olması durumunda, bu senetlerin elden çıkarılmasından doğan kazancın vergilendirilmesine ilişkin Maliye Bakanlığı’nın yaklaşımı ele alınmıştır.

ANAHTAR KELİMELER

Limited şirket pay senedi, menkul kıymet, değer artış kazancı, KDV sorumluluğu

1. GİRİŞ

Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Şirketlerin esas sermaye payları “hisse senedi” ile temsil edilmekte iken, Limited Şirketlerin ise sadece “esas sermaye payı” söz konusuydu. 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu ile, gerek anonim şirketlerin gerekse limited şirketlerin sermaye payları kanunda “pay senedi” adı altında tanımlanmış bulunmaktadır. Aslında daha doğru bir ifadeyle, limited şirketlere de esas sermaye payları için de “pay senedi” çıkarabilme imkânı getirilmiştir.

Gelir Vergisi Kanunu (GVK)’nun mükerrer 80. maddesi uyarınca “*İvazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve **iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri** hariç, menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar*” değer artış kazancıdır. Dolayısıyla, iki yıldan fazla süre ile elde tutulan hisse senetlerinin satışından doğan kazançlar değer artış kazancı olarak kabul edilmemekte, diğer bir ifadeyle vergilendirilmemektedir. .

Yeni Türk Ticaret Kanunundaki yukarıda belirtilen tanımlama sonrasında gerçek kişi ortakların limited şirket pay senetlerini satmaları halinde ortaya çıkan kazancın tıpkı Anonim Şirket pay senedi satışı halinde ortaya çıkan kazanç gibi GVK’nun mükerrer 80. maddesinde yer alan **iki yıldan uzun süre ile elde tutulan hisse senetlerine dair vergi avantajından yararlanabileceği** yönünde görüşler gündeme gelmiştir.

2. LİMİTED ŞİRKET PAY SENEDİNİN “MENKUL KIYMET” OLUP OLMADIĞI

Aşağıda yer verdiğimiz özalgede¹ Maliye Bakanlığı açısından Limited Şirket pay senedi ile Anonim Şirket pay senedinin aynı mahiyette görölmediği anlaşılmaktadır. Özalgeye göre Limited Şirket pay senedi bir Anonim Şirket pay senedi gibi menkul kıymet değildir. Dolayısıyla, GVK'nun mükerrer 80. maddesinde hisse senetleri için tanınan iki yıllık elde tutma süresinin Limited Şirket pay senetleri için geçerli olmadığı yönünde görüş verilmiştir.

Özalgede, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun beşinci kısmında anonim şirketlerin pay senetleri "Menkul Kıymet" başlığı altında düzenlenmişken, Limited Şirketlerin pay senetlerine bu Kanunun altıncı kısmının "Ortakların Hak ve Borçları" başlıklı üçüncü bölümünde yer verildiği ve Kanunun 593. maddesinin ikinci fıkrasında, **limited şirket esas sermaye pay senetlerinin "ispat aracı"** şeklinde veya nama yazılı olarak düzenleneceğinin hükme bağlandığı; ancak, **madde gerekçesinde, bu hükümle esas sermaye payının ispat aracı olan bir senede veya nama yazılı senede bağlanabilmesine olanak tanınmasına rağmen esas sermaye payını içeren nama yazılı senet çıkarılmasının, paya devir ve dolaşım kolaylığı sağlamayacağı, sadece ispat ve gereğinde limited şirkete ilişkin hükümler çerçevesinde payın devrinde bazı kolaylıklar sağlayacağı ancak bu olanağın limited şirket esas sermaye payını anonim şirket payına dönüştürmeyeceği veya yaklaştırmayacağı**nın ifade edildiği belirtilmiştir.

6102 sayılı Kanunun aynı bölümünde yer alan "Devir" başlıklı 595. maddesinde ise esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemlerin yazılı şekilde yapılacağı ve tarafların imzalarının noterce onanacağı; şirket sözleşmesinde aksi öngörölmemişe, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayının şart olduğu ve devrin bu onayla geçerli olacağı; şirket sözleşmesinde başka türlü düzenlenmişe, ortaklar genel kurulunun sebep göstermeksizin onayı reddedebileceği; şirket sözleşmesiyle sermaye payının devrinin yasaklanabileceği belirtilmiştir.

Söz konusu özalgede bu hüküm ve açıklamalar sonrasında, limited şirket payları anılan maddenin uygulamasında menkul kıymet olarak kabul edilemeyeceğinden, **limited şirket ortaklarının pay senetlerinin** satışının Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin uygulamasında **hisse senedi olarak değerlendirilmesi mümkün bulunmadığı**; söz konusu pay senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen kazançların, aynı maddenin (4) numaralı bendi kapsamında değer artış kazancı olarak vergilendirileceği açıklanmıştır.

"T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIğI

İSTANBUL VERĐİ DAİRESİ BAŞKANLIğI

Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğu

Sayı : 62030549-120[Mük.80-2012/954]-906

14/04/2014

Konu : Limited şirket pay senetlerinin satışından elde edilecek kazancın Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80/1 maddesi kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği.

¹ İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 14.04.2014 tarih ve 62030549-120[Mük.80-2012/954]-906 sayılı özalgesi,

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Türk Ticaret Kanununda yapılan değişiklikler sonrası limited şirketlerin pay senedi çıkarabilmelerinin mümkün hale geldiği belirtilerek şirket ortaklarının sahip oldukları paylara ilişkin olarak çıkaracakları pay senetlerinin satışından elde edecekleri kazancın Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) nolu bendinde belirtilen hisse senetleriyle aynı kapsamda değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususunda Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci maddesinde, "Aşağıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazançlarıdır.

1. İvazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar.

...

4. Ortaklık haklarının veya hisse senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar.

...

Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyimini, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade eder.

Bir takvim yılında elde edilen değer artışı kazancının, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar hariç, 6000 (280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2013 tarihinden itibaren 9400 TL) Yeni Türk Lirası gelir vergisinden müstesnadır." hükümleri yer almaktadır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda menkul kıymetler; para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere paylar, pay benzeri diğer kıymetler söz konusu paylara ilişkin depo sertifikaları ile borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikaları olarak tanımlanmıştır.

Öte yandan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun beşinci kısmında anonim şirketlerin pay senetleri "Menkul Kıymet" başlığı altında düzenlenmişken limited şirketlerin pay senetlerine bu Kanunun altıncı kısmının "Ortakların Hak ve Borçları" başlıklı üçüncü bölümünde yer verilmiş ve Kanunun 593 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, esas sermaye pay senetlerinin ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Ancak, madde gerekçesinde, bu hükümle esas sermaye payının ispat aracı olan bir senede veya nama yazılı senede bağlanabilmesine olanak tanınmasına rağmen esas sermaye payını içeren nama yazılı senet çıkarılmasının, paya devir ve dolaşım kolaylığı sağlamayacağı, sadece ispat ve gereğinde limited şirkete ilişkin hükümler çerçevesinde payın devrinde bazı kolaylıklar sağlayacağı ancak bu olanağın limited şirket esas sermaye payını anonim şirket payına dönüştürmeyeceği veya yaklaştırmayacağı ifade edilmiştir.

Anılan Kanunun aynı bölümünde yer alan "Devir" başlıklı 595 inci maddesinde ise esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemlerin yazılı şekilde yapılacağı ve tarafların imzalarının noterce onanacağı; şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayının şart olduğu ve devrin bu onayla geçerli olacağı; şirket sözleşmesinde başka türlü düzenlenmişse, ortaklar genel kurulunun sebep göstermeksizin onayı reddedebileceği; şirket sözleşmesiyle sermaye payının devrinin yasaklanabileceği belirtilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, limited şirket payları anılan maddenin uygulamasında menkul kıymet olarak kabul edilemeyeceğinden, limited şirketinizin ortaklarının pay senetlerinin satışının Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin uygulamasında hisse senedi olarak değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, söz konusu pay senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen kazançların, aynı maddenin (4) numaralı bendi kapsamında değer artış kazancı olarak vergilendirileceği tabiidir.”

Vergilendirilecek değer artış kazançları Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesinde sayılmaktadır. Bu maddenin birinci fıkrasının birinci bendinde *“İvazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar”* vergilendirilecek değer artış kazancı olarak sayılmıştır. Dikkat edilecek olursa menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından söz edilmekte ve *“iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetler ifadesindeki”* hisse senetlerinin “menkul kıymet” olma niteliğine vurgu yapılmaktadır. Yukarıda açıklanan hususlar ve dayanağı olan yasa maddeleri göz önüne alındığında, limited şirket pay senedinin menkul kıymet olmadığı, hisse devrinin de GVK mükerrer madde 80/1'de yer alan iki yıllık süreden yararlanamayacağı sonucuna ulaşılmaktadır.²

3. LİMİTED ŞİRKET PAYININ/PAY SENEDİNİN DEVRİ KDV'YE TABİ MİDİR?

Bir **gerçek kişi** tarafından sahip olunan bir limited şirket pay devri ise ticari mahiyet arz etmediği sürece KDV'ye tabi olmayacaktır.

Aşağıda yer verdiğimiz ikinci özalgede³ ise **iki şirket** arasındaki hisse devirlerinin KDV'ye tabi olduğu, ancak KDV Kanunu madde 17/4-g gereği “hisse senedi” teslimlerinin KDV'den istisna tutulduğu açıklanmıştır. Bu açıklamanın mefhumu muhalifinden hareketle, KDV Kanunu'nun 17/4-g bendinde hisse senetlerine özel bir istisna hüküm olmasaydı hisse senetleri teslimlerinin KDV'ye tabi olduğu sonucuna varılmaktadır. Yukarıda yer verdiğimiz açıklamalar kapsamında **her ne kadar 6102 sayılı Kanun ile limited şirketler de anonim şirketler gibi “pay senedi” çıkarabilme imkânına sahip olmuş olsalar da, söz konusu pay senetlerinin anonim şirket pay senetleri gibi “menkul kıymet” hüviyetinde görülmediğini açıklamıştık. Bu durumda, limited şirket paylarının/pay senetlerinin devri KDV'ye tabi olacaktır sonucuna ulaşmak mümkündür.**

Kurumların iki tam yıldan uzun süre bilançolarının aktifinde tutmuş oldukları limited şirket paylarını elden çıkarılmaları halinde söz konusu iştirak satışı KDV Kanunu 17/4-r bendi uyarınca KDV'den istisna olacaktır. Söz konusu süre iki yıldan az ise limited şirket payı satışı KDV'ne tabi olacaktır.

Limited şirket payını elden çıkaran taraf bir kurumlar vergisi mükellefi tüzel kişi ise ve söz konusu paylar iki tam yıldan uzun süre bilançonun aktifinde tutulmuş ise söz konusu iştirak satışından doğan kazanç KVK Madde 5/1-e bendi kapsamında istisna uygulanabilecektir.

² Şükrü Kızılot, “Limited Şirkette Pay Senedinin Menkul Kıymet Olup Olmadığı ve Değer Artış Kazancı” , Yaklaşım Dergisi, Kasım 2012

³ İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 22.08.2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.17.01-KDV.17-2669 sayılı özelge

“T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
MÜKELLEFLER HİZMETLERİ KDV GRUP MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.17.01-KDV.17-2669

22/08/2012

Konu : yurtdışındaki firmanın türkiyede bulunan firmalara yine türkiye firmalarının hisse senetlerini satışında KDV

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, vekili bulunduğunuz Hollanda mukimi ... B.V.'nin bir yıldan fazla süreyle sahibi bulunduğu Türkiye'de tam mükellef anonim şirkete ait hisse senetlerini Türkiye'deki firmalara satması durumunda elde edilecek kazancın vergilendirilmesi konusunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1/1 inci maddesinde, Türkiye'de ticari, zirai, sınai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin katma değer vergisine tabi olduğu, 17/4-g maddesinde de hisse senedi tesliminin katma değer vergisinden istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

Buna göre, Türkiye'de işyeri ve daimi temsilcisi bulunmayan Hollanda'da yerleşik ... B.V.'şirketinin sahip olduğu tam mükellef anonim şirkete ait hisse senetlerini yine Türkiye'deki firmalara satış KDV Kanununun 17/4-g maddesi kapsamında KDV den istisna olacaktır.

Öte yandan, "Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması" 01.01.1989 tarihinden itibaren uygulanmakta olup, söz konusu Anlaşma'nın "Sermaye Değer Artış Kazançları" başlıklı 13 üncü maddesinin 4 ve 5 inci fıkraları aşağıdaki gibidir;

"4. 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda değinilenler dışında kalan varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, yalnızca elden çıkarmanın mukim olduğu Devlette vergilendirilebilecektir.

5. 4 üncü fıkra hükümleri, her bir Devletin kendi mevzuatına göre, diğer Devletin bir mukiminin ilk bahsedilen Devlette mukim bir şirketin ihraç ettiği hisse senetlerini veya tahvilleri (bu Devlette sermaye piyasasına kaydedilen hisse senetleri ve tahviller hariç) ilk bahsedilen Devletin bir mukimine devretmesi dolayısıyla elde ettiği kazançlar üzerinden vergi alma hakkını etkilemeyecektir. Ancak bunun için, iktisap ile devir arasındaki sürenin bir yılı geçmemesi gerekir."

Bu hükümlere göre, Hollanda mukimi ... B.V.'nin bir yıldan fazla süreyle sahibi bulunduğu Türkiye'de tam mükellef anonim şirkete ait hisse senetlerinin Türkiye'de mukim alıcılara devrinden elde edeceği kazancın, söz konusu Anlaşma'nın 13 üncü maddesinin 4 üncü fıkra hükümleri gereğince Hollanda'da vergilendirilmesi gerekmektedir.

Anlaşma hükümlerinin iç mevzuata göre değişiklik getirdiği durumlarda, Anlaşma hükümlerinden yararlanabilmek için söz konusu Hollanda mukimi şirketin Hollanda'da tam mükellef olduğunun ve tüm dünya kazançları üzerinden bu ülkelerde vergilendirildiğinin

yetkili makamlarından alınacak bir belge ile kanıtlanması ve bu belgenin aslı ile noterce veya bu ülkelerdeki Türk Konsolosluklarınca tasdik edilen Türkçe tercümesinin bir örneğinin vergi sorumlularına veya ilgili vergi dairesine ibraz edilmesi gerekmektedir.”

4. YURT DIŐINDAKİ ŞİRKETİN TÜRKİYE’DE SAHİP OLDUĞU LİMİTED ŞİRKET PAYINI/PAY SENEDİNİ TÜRKİYE’DEKİ BİR ŞİRKETE DEVRETMEŐİ HALİNDE KDV

Eğer bir yabancı Şirket, Türkiye’de sahip olduğu Limited Şirket payını/pay senedini yine Türkiye’deki bir Şirkete devrederse, yukarıda yer verdiğimiz açıklamalar çerçevesinde, payı/pay senedini devralan Türkiye’deki Şirketin sorumlu sıfatıyla KDV beyan etmesi gündeme gelebilecektir. Türkiye içinde yapılan bir limited Şirket iştirak devri söz konusu olduğu için bu devir tüzel kiŐiliđe haiz yabancı kurumun ticari faaliyet sahibi olması münasebetiyle KDV’ye tabi olduğu; dolayısıyla bu teslim için KDV hesaplanması gerektiği iddia edilebilecektir. Ancak dar mükellef kurumun Türkiye’de salt KDV mükellefiyeti açması söz konusu olmayacağından ve Türkiye’de kanuni merkez ve işyeri olmadığından KDV Kanunu Madde 9’a göre sorumluluk hükümleri geçerli olacaktır. Bu durumda limited Şirket paylarını devralan kurumun sorumlu sıfatıyla KDV beyannamesi vermesi gerekebilecektir.

5. SONUÇ

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu ile gerek anonim Şirketlerin gerekse limited Şirketlerin sermaye payları kanunda “pay senedi” adı altında tanımlanmış bulunmaktadır. Aslında daha doğru bir ifadeyle, eski Türk Ticaret Kanunu’ndan farklı olarak, yeni Kanunla limited Şirketlere de esas sermaye payları için de “pay senedi” çıkarabilme imkânı getirilmiştir.

Yeni Türk Ticaret Kanunundaki yukarıda belirtilen tanımlama sonrasında gerçek kişi ortakların limited Şirket pay senetlerini satmaları halinde ortaya çıkan kazancın tıpkı Anonim Şirket pay senedi satışı halinde ortaya çıkan kazanç gibi GVK’nun mükerrer 80. maddesinde yer alan **iki yıldan uzun süre ile elde tutulan hisse senetlerine dair vergi avantajından** yararlanabileceği yönünde görüşler gündeme gelmiştir.

Ancak yukarıda yer verdiğimiz özelgeden, Maliye Bakanlığı’nın yorumunun, limited Şirket pay senedi ile anonim Şirket pay senedinin farklı mahiyette olduğu, dolayısıyla vergilemesinin de farklı olacağı ve hisse senetleri için tanınan vergi avantajlarının limited Şirket pay senetleri için uygulanmayacağı şeklinde olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan çalışmada yer verdiğimiz açıklamalar kapsamında her ne kadar 6102 sayılı Kanun ile limited Şirketler de anonim Şirketler gibi “pay senedi” çıkarabilme imkânına sahip olmuş olsalar da, söz konusu pay senetlerinin anonim Şirket pay senetleri gibi “menkul kıymet” hüviyetinde görülmediğini açıklamıştık. Bu durumda, limited Şirket paylarının/pay senetlerinin devri KDV’ye tabi olacaktır sonucuna ulaşmak mümkündür. Ancak burada KDV Kanunu Madde 17/4-r bendindeki istisna hükmü ayrıca dikkate alınmalıdır.

Eğer bir yabancı Şirket, Türkiye’de sahip olduğu Limited Şirket payını/pay senedini yine Türkiye’deki bir Şirkete devrederse, yukarıda yer verdiğimiz açıklamalar çerçevesinde, payı/pay senedini devralan Türkiye’deki Şirketin sorumlu sıfatıyla KDV beyan etmesi gündeme gelebilecektir. Sonuç olarak, yurtdışında mukim tüzel kiŐilerin, Türkiye’de sahip olduğu limited Şirket paylarını/pay senetlerini devretmeleri halinde, yukarıda yer verdiğimiz

Maliye Bakanlığı zelgeleri çerçevesinde, işlemin KDV'ye tabi olup olmadığı konusunda uzmanlardan görüş alınarak hareket edilmesini tavsiye ederiz.

KAYNAKÇA

şukr Kızılot, "Limited şirkette Pay Senedinin Menkul Kıymet Olup Olmadığı ve Değer Artış Kazancı" , Yaklaşım Dergisi, Kasım 2012

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 14.04.2014 tarih ve 62030549-120[Mk.80-2012/954]-906 sayılı zelgesi

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 22.08.2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.17.01-KDV.17-2669 sayılı zelgesi.